

یک قرن با ورزش ایران (۱۴۰۰-۱۳۰۰)

مهدی زارعی

استاد و نشریات مربوطبه اتفاقات سال ۱۳۰۸ کم نیستند. با این حال نه تا آن اندازه که ابهامات تاریخ ورزش ایران را به کلی برطرف سازند.

به همین دلیل ناچاریم در این شماره تمامی احتمالات مربوطبه وقایع این سال را مورد تحلیل و بررسی قرار دهیم.

کاریکاتور روزنامه ناهید و انبوهی ابرهام

تقریباً تمامی مطالب مربوطبه تاریخ فوتبال ایران، درباره اتفاقات مربوطبه سفر تیم منتخب ایران به یادکوبه شوروی به کاریکاتوری اشاره می‌کنند که بعد از بازگشت بازیکنان ایران در نشریه طنز ناهید به چاپ رسید و خشم بازیکنان تیم ملی را برانگیخت. به طوری که همگی با چماق به دفتر نشریه مزبور رفته و با کارکنان آن به زد و خورد پرداختند و به همین دلیل همگی بازداشت شدند و سرانجام با دادن تعهد از بازداشت آزاد شدند. در این داستان چند اشکال وجود دارد. اول اینکه کسی چنین تصویری را در نشریات سال ۱۳۰۵ مشاهده نکرده است و آرشيو نشریه ناهید نیز آنقدر کامل نیست که بتوان چنین طرحی را در آن مشاهده کرد. مسأله مهمتر، نتایج تیم ملی است. آیا تیمی که در اولین سفر خارجی خود یک مساوی و دو شکست نزدیک کسب کرده (از جمله باخت ۴ بر ۳ برابر میزبان خود)، آنقدر ناکام بوده که یک نشریه را وادار سازد تا آن تیم را سوژه تسمخر و کنایه خود گرداند؟ نکته قابل ذکر دیگر این است که حتی اگرناهایده چنین کرده باشد، چرا هیچ سندی درباره این زد و خورد و بازداشت بازیکنان وجود ندارد؟!

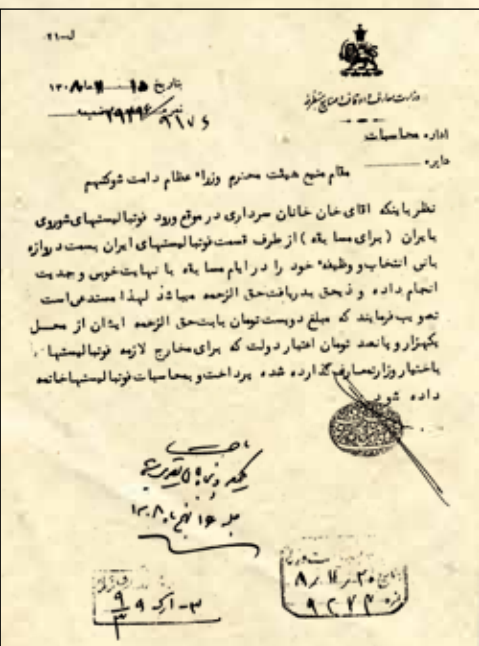
به همین خاطر منتقدی تر آن است که تمام این وقایع بعد از بازی‌های سال ۱۳۰۸ اتفاق افتاده باشد. زیرا از

تیم یادکوبه در روز هشت آذرماه

نخستین ورزشکاری که پاداش گرفت

سه مسابقه منتخب طهران و آذربایجان، نبعات زیادی برای فوتبال کشور داشت. بسیاری ازبازیکنان زنده فوتبال طهران، به خاطر این نتایج برای همیشه فوتبال را کنار گذاشتند. این در حالی بود که ناظران اذعان داشتند اگر دروازه‌بان تیم منتخب طهران (خان خاتان سرداری) درون دروازه عملکرد مناسبی نشان نداده بود، شکست‌های طهران سنگین‌تر نیز می‌شد. به همین خاطر تصویب شد که از ۱۵۰۰ تومان اعتبار دولت که برای مخارج لازمۀ فوتبالیست‌ها در اختیار وزارت معارف گذارده شده بود، ۱۵۰ تومان پاداش به خان خاتان سرداری داده شود. در اسناد مربوطبه این دروازه‌بان آمده است: ۱۳۰۸/۱۱/۱۵- نمره ۹۱۷۶/۲۹۹۶ اداره محاسبات- مقام منبع هیأت محترم وزرا عظام دامت شوکتهم نظر به اینکه آقای خان خاتان سرداری در موقع ورود فوتبالیست‌های شوروی به ایران برای مسابقه از طرف

مهدیقلی هدایت، حسن مشار، محمدعلی فرزین، حسین سیعی، جعفرقلی اسعد، یحیی فراگوزلو»

نامه شمس‌الدین شایسته به وزیر معارف

شایان آن وزارتخانه محترمه بود، در مقام معرفی برآمده و با اینکه تاکنون سه سال است شخصاً متحمل خسارات و ضررهای فوق‌الطافه شده‌ام بنابر عشق و علاقه مفرضی که به ترقیات ورزشی و فکری و اخلاقی جوانان وطن عزیزم دارم نیز حاضر هستم در صورتیکه از طرف آن مقام محترم وسایل تشویق و قدردانی به عمل آید که باعث ترویج و تسهیل ورزش و ترقیات آن گردد، متعهد می‌شوم در تمام مسابقه‌های انواع ورزش، چه داخلی و چه بین‌المللی بیریق مقدس وطن عزیزم را در میدان‌های اسبُر با افتخارات همی به احراز در آورم و معتقدم که استعداد ورزش در ایران چه از حیث آب و هوا و چه از حیث جوانان ایرانی از عموم ملل متقدمه سمت رجحان و برتری را داراست. زیرا که شخصٌ متخصص و اسبُرتمن بوده و با تجربیات کاملی عرض می‌نمایم در هر حال از آنجایی که آن حضرت اشرف را فوق‌التصور حامی و طرفدار ترقیات بدنی و اخلاقی جوانان ششاهده نمودم، این بود که تقاضای ۳۲۸ نفر از جوانان ورزشکار این کلوب را به عرض رسانیده و نیز بر توضیحات کامل‌تری هم در هر موقع که احضار فرمایید حاضر بوده

تیمورتاش

پس از گذشت دو سال از سفر تیم منتخب ایران به آذربایجان شوروی و انجام سه مسابقه دوستانه با باشگاه‌های آذربایجانی، هیأت فوتبال طهران از تیم منتخب فوتبال آذربایجان شوروی دعوت کرد تا برای چند بازی دوستانه به ایران سفر کنند. این دعوت مورد قبول مقامات ورزشی شوروی قرار گرفت و تیم فوتبال آذربایجان با ۱۹ بازیکن، دو همراه و یک‌ژوری (عضو هیأت منصفه/داور) از طریق یادکوبه راهی بندرپهلوی و طهران شد و در کرج از سوی دو تن از اعضای هیأت فوتبالیست‌های طهران و گروهی از ورزش‌دوستان و همچنین اسلاوسکی نایب اول سفارت و قنصل سفارت شوروی در طهران، مورد استقبال قرار گرفت. (تهران مصور، شماره یک، ۱۳۰۸/۹/۱، صص ۸ و ۹)

البته پیش از ورود روسها به ایران، نامه‌های فراوانی در این باره در هیأت وزرا و وزارت معارف

نوشته و امضا شد تا استقبالی باشکوه از میهمانان به عمل آید. در یکی از این نامه‌ها که درباره دو نفر از

مقدمات بازی برگشت ایران و آذربایجان

تیم منتخب طهران در دومین دیدار برابر منتخب آذربایجان

معلمان ورزش نوشته شده، آمده است:	فوتبالیست اعزامی از قفقاز در مدارس حاضر نشده‌اند. لزوماً استفسار می‌شود که غیبت مشارالیهما بر حسب اطلاع و اجازۀ آن اداره محترمه بوده است یا خیر؟ در صورت عدم اجازه لازم است اقدام مقتضی بفرمایند.
وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه به تاریخ ۵ آذرماه ۱۳۰۸	اداره تفتیش-نمره ۴۳۷۵
البنه پیش از ورود روسها به ایران، نامه‌های فراوانی در این باره در هیأت وزرا و وزارت معارف نوشته و امضا شد تا استقبالی باشکوه از میهمانان به عمل آید. در یکی از این نامه‌ها که درباره دو نفر از	فرمودند ضبط‌شود ۱۳۰۸/۹/۶ در هر صورت جواب بدهیدوالا هرروز مطالبه خواهند کرد. ۶ آذر،

گلباران منتخب طهران در حضور تیمورتاش

نخستین بازی تیم فوتبال کلنی آذربایجان شوروی با تیم منتخب طهران در زمین فوتبال دروازه دولت انجام گرفت. چمن‌کاری این زمین قبل از ورود تیم آذربایجان تکمیل شده بود و به این ترتیب برای نخستین بار بازیکنان ایرانی در روی زمین چمن بازی کردند. این نخستین تجربه بازیکنان ایرانی در بازی روی چمن بود؛ زیرا آنان در سفر سه سال قبل خود در یادکوبه در زمین خاکی بازی کرده بودند. در مقام مقایسه، زمین چمن دروازه دولت می‌توانست مایه فخرفروشی به رقیب باشد. هرچند نمی‌توان نتایج کسب شده در سه مسابقه تیم ایران را بی‌ارتباط با شرایطزمینی دانست که بازی در آن برای بسیاری از نفرات دشوار می‌نمود. این مسابقه با نتیجه (۱-۰) به سود میهمان خاتمه یافت. آذربایجان در بازی دوم هم (۳-۱) به برتری دست یافت.

در روز دوشنبه هشتم آذرماه، سومین بازی دوستانه آذربایجان مقابل منتخب طهران با حضور تیمورتاش (وزیر دربار)، تدین (رئیس مجمع ترقی و ترویج فوتبال) و لوکالوسکی (شازدۀافر سفارت شوروی) انجام گرفت که این مسابقه هم با ۴ گل به سود منتخب آذربایجان به پایان رسید. پس از پایان این مسابقه، تیمورتاش وزیر دربار پس از سخنرانی مختصری درباره فواید ورزش، گلدان نقره‌ای را که قبلاً از طرف فوتبالیست‌های ایرانی تهیه شده بود، به تیم آذربایجان شوروی اهدا کرد و سپس نشان‌هایی

را با دست خود، به سینه آنهاستج کرد. از سوی دیگر شیخ سعیدآف نماینده شورای عالی تربیت بدنی آذربایجان نیز برقری از طرف تیم میهمان به فوتبالیست‌های ایران تقدیم کرد و از میهمان‌نوازی آنها سپاسگزاری نمود. (تهران مصور، شماره ۲، ۱۳۰۸/۹/۲۳، ص ۹)

بودجه ۱۵۰۰ تومانی

در تاریخ ۱۳ مهرماه هیأت وزیران تصویب کرد که مبلغ یکپهزار و پانصد تومان‌های تکمیل مقدمات ورود فوتبالیست‌هایی که از روسیه به ایران می‌آیند از محل اعتبار مخارج غیرمترقبه دولت به اختیار وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه گذاشته‌شود. در این‌نوشته امضای مهدیقلی هدایت،صبرالسلطنه(نخست‌وزیر)، قاسم‌صوواسرافیل (وزیرپست و تلگراف)، محمدعلی فرزین (وزیر مالیه)، حسین سیعی،دادیب‌السلطنه (وزیر داخله) و یحیی قره‌گوزلو (وزیر علوم و اوقاف) دیده می‌شد. اندکی بعد و در تاریخ ۹ آذرماه، هیأت وزرا به پیشنهاد قره‌گوزلو تصویب کرد که بودجه مورد نظر از محل اعتبار مخارج غیرمترقبه دولت پرداخت شود. در این مصوبه امضای وزیر مالیه جدید (حسن مشار)، وزیر عدلیه (علی اکبر داور) و رئیس بلدیۀ طهران(سرلشکر کریم آقا بوذرجمهری) نیز اضافه شده‌بود.

رئیس جدید انجمن ترقی و ترویج فوتبال

به دنبال شکست‌های تیم منتخب طهران در برابر منتخب آذربایجان، تغییراتی اساسی در رأس این انجمن ایجاد شد و ولیعهد محمدرضا پهلوی به عنوان رئیس جدید این انجمن منصوب شد. او متولد ۴ آبان ۱۲۹۸ ش. بود و در این هنگام ده سال داشت.

محمدرضا پهلوی

زادروزها

در سال ۱۳۰۸ سه ستاره آینده کشتی و وزنه‌برداری زاده شدند. در روز جمعه ۱۶ فروردین محمود ملاقاسمی تبریزی، متولد شد. اولین مدال آور ایران در مسابقات جهانی کشتی که در وزن ۵۲ کیلوگی مسابقات جهانی ۱۹۵۱ (هلسنکی) برنده مدال نقره شد. ملاقاسمی یک سال بعد در همین وزن و در همین شهر یک مدال برنز از بازی‌های المپیک نیز به ارمغان آورد. حسن فردوس دیگر زاده این سال بود که در روزیکشنبه ۷ مهر متولد شد. فردوس در ۱۹۵۱ در بازی‌های آسیایی دلهی نو در وزن ۵۷/۵ کیلو قهرمان شد و در همان سال در رقابت‌های جهانی میلان یک مدال برنز گرفت. وی در سال ۱۳۲۶ دار فانی را وداع گفت.

متولد شد. منصوری برنده مدال نقره بازی‌های آسیایی ۱۹۵۱ در سته ۷۵ کیلوگرم وزنه‌برداری بود و قهرمانی بازی‌های آسیایی ۱۹۵۸ را در وزن ۸۲ کیلو به دست آورد. وی یک سال قبل از این مدال، در همین وزن در مسابقات جهانی تهران برنده مدال برنز شد. وی در روز یکشنبه ۲۱ آبان ۱۳۹۱ از دنیا رفت.

دولت و نیز در زمین اول مدرسه کالج آمریکایی مشغول فوتبال می‌باشند. سه سال است که ادامه دارد. در ایام تعطیلی تابستان در کوچه‌ها و جنگلها و بیلاقات مشغول تعلیم و تربیت زندگانی‌های اجتماعی و صنعتی از طریق اجرا و عملی می‌باشند. تقریباً ۶۰ نفر- در او اخر تابستان ۵۰ نفر از جمشیدیه و محله‌های شاوروی دیگر تربیت می‌شوند برای شاوروی و طرز مسابقه‌های آن در زمستان و اول بهار فوتبال و مسابقه‌های آن در سایر ایام هفته در محل کلوب-خیابان علاء الدوله- کوچه میرشکار» در ساعات معینه در فوق مشغول اجرا و سایر ورزش‌ها و پرش‌ها می‌باشند مطابق بپروگرام روزانه.

این بود مختصری از اوضاع و تشکیلات افتتاحیه و مداومت در این سه سال در صورتی که جای تقدیر و تشویقی هست انتظار می‌رود که یک نام برجسته از آن حضرت اشرف در چنین مؤسسه‌ای به نام تشویق به یادگار بماند- با تقدیم احترامات فائقه- شایسته مدیر ورزش- کلوب ورزش اجتماعیون- نمره تلغن ۱۲۹۸- تاریخ ۱۳ آذرماه ۱۳۰۸/

۴ دسامبر ۱۹۲۹

حسن فردوس

محمود ملاقاسمی تبریزی

ایران ورزشی ۱۳۰۸ یکم هزار و سیصد و هشت

روزنامه ورزشی صبح ایران // صاحب امتیاز: خبرگزاری جمهوری اسلامی // مدیرمسئول: علی‌عالی // تلفن: ۱۲-۴۱۱۱۳-۸۸۵۰ // نمابر: ۴۲۷۱۱۷۳-۸۴۷ // سازمان آگهی‌ها: ۱۸۷۷-۰-۱۳۰۸۵۰ // ۸۸۷۴۵۸۳- انتشارات: ۵۰۸۴۸۸۹۲-۸۸۵۴۸۸۰ // امور مشترکین: ۰۰۸۸۷۴۸۸۰-۸۸۵۲۱۹۵۴ // نشانی: تهران، خیابان خرمشهر، شماره ۲۰۸/ صندوق پستی ۱۵۸۷۵-۵۳۸۸ // چاپ: ایران‌بان

www.INN.ir
info@inn.ir
نظر خود را به این شماره پیامک کنید 3000 45 12 13
پنجشنبه ۲۸ اسفند ۱۳۹۹- شماره ۶۷۲۴

www.INN.ir
info@inn.ir